

Observatoriulu eșe de done ori in septimana, mercurea si sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 6 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a treia câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin asamnatuniile postei statului, adrese de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 28.

Sibiu, 5/17 Aprile 1878.

Anulu I.

Romani'a si Russi'a.

(Urmare.)

II. Comuniunea in confessiuni religioase deinde in tota istoria omenimei, la lumea christiana și la cea mohamedana și la cea ethnica, nu numai dela propagande religioase, întreprinse de către reprezentantii cutarei religiiu s'eu confessiuni, și foarte adesea de conjuncturi politice și bellice, lela invasiuni și migratiuni de popora. Asia de ex., deca magarii, la venirea lor din Asia in Europa, s'ar fi asediatu in trianghiulu illiricu, ei astadi s'aru tinea de basereca anatolica ortodoxa, și din contra deca bulgarii, ca pagani, ar fi ajunsu pe urm'a altoru populatiuni slavice in Moravia s'eu in Bohemia, ei venia in contactu cu germanii, cari apucaseru se adopte ritulu apusenu, prin urmare astadi aru ave religieuna pe care o au cehii. Istoria nostra eclesiastica ne invetia, cumu poporulu romanescu, locuitoriu dincece și dincolo de Dunare, au adoptatu ritulu resariteanu multu mai inainte de poporale slave și anume de russi. Era deca russii au adoptatu acelasiu ritu, causa este invedera, ca tierile lor au cadutu in cerculu de activitate alu baserecei primitive orientale. Din acesta coincidentia inse nici-unu omu cu judecata sanetosa nu va pote conchide la simpathii religioase. Tocma din contra, vedemu din istoria nostra, ca poporulu romanu cu tota vecinatatea geografica și in mani'a tuturoru contacteloru politice, au trasu linia de demarcatiune intre individualitatea lor nationala și intre comuniunea religioasa. Instinctulu de conservarea acestei individualitati și mintea sanetosa a romanului, i-au dictatu in totu cursulu secoliloru acesta mesura salvatore, atatu facia cu elementele slave, catu si cu celu grecescu. De aici vedemu de ex., ca de cate-ori grecii și chiaru patriarchi'a s'a incercatu se incalce pe basereca moldavo-romaneca, totu-de-a un'a romanii, pana a nu fi si ei paralisati prin furia turceca, au desvoltatu o resistantia admirabila, pana candu au ajunsu ca se proclame autochefali'a baserecei moldavo-romanesce. Cu atatu mai multu s'au feritu ei, nu de comuniunea dogmatica, de care nu s'au temutu nici-odata, dar de comuniunea hierarchica cu basereca Russiei, ca-ci deca nu s'aru fi aপরatu de acesta, astadi cesaro-papismulu russescu ar domina pana la Orsiova, si metropolitii din Moldova si

Romani'a aru fi devenitu dela Petru I, suffraganii tiarului.

Dar cu tota acesta politica intielpta a natiunei romane din Moldova si Muntenia, nu se pote nega, ca romanii au apellatu adese la comuniunea religioasa a russiloru, precumu au facutu chiaru si grecii de repetite-ori. Acele apelluri inse au fostu si sunt prea de ajunsu justificate prin alte impregiurari de o importantia alaturea cu vietia. Inca din sec. XVI incece, din dilele sultanului Solimanu I, tierile romanesce au infruntatu nenumarate pericole si au desvoltatu resistentia heroica contra incerciloru turcesce de a introduce islamulu la poporulu romanescu. Candu insasi capital'a imperiului germano-romanu, ad. Viena, au ajunsu de doue-ori in pericolu supremu de a vede pe turnulu St. Stefanu semilun'a infipta in loculu crucei; candu in capital'a Ungariei, in Aradu, in Temisiara etc. se vedeau mosiee si minarete stralucindu de departe la radiiele soarelui: unde era se caute mic'a Romania ajutoriu in contr'a semilunei? „La lumea christiana“, ne veti raspunde. Dar istoria vechia, ca si cea mai noua ne este martora, ca ori-candu noi romanii amu cautatu spre apusu, totu-de a un'a ni s'au respunsu: „Ve ajutamu cu totu adinsulu, cu conditiune inse, ca se ve faceti catolici“; er mai tardiu, pre candu protestantismulu apucase pe de asupra in Transilvania si in mai multe comitate ale Ungariei sub asiá numitii principii patriotici, pana si unu Racoti avuse impertinentia de a porni cu propaganda calvinesca la poporulu romanescu, si a si pune confesiunea sa de base a confederatiunei, ce inchiaie cu cate unulu din domnii Munteniei. In acele timpuri vedemu pe romani, ca nu odata facura si ei ca Zapolya, cautandu protectiune contr'a propagandei apusene chiaru la mohamedani. Candu apoi romanii vediu, ca calculele lor politice si nationali ii insiea, si ca se afla intre doue focuri, adca intre despotismulu mohamedanu si intre celu apusenu, investitu odata in forma ungeresca, alte-ori in cea lesiesca si mai tardiu in nemtiesca, au fostu lucru prea frescu ca se caute impregiuru spre a da de o alta potere, prin care se balantizeze pe cele doue numite mai in susu. Acea potere o afara in Russi'a.

Aci premittemu din capulu locului, ca mai alesu dela Petru celu mare incece interesele proprii strictu egoistice a le Russiei concordá de minune

cu interessulu de conservare alu natiunei romane. Russi'a era izolata din tote partile dela mari, prin urmare si de ori-ce comunicatiune cu lumea europea si cea asiatica. „Ne inecamu in aceste steppe a le Russiei; se esimu la mare cu ori-ce pretiu“, era parol'a de di a lui Petru si a successoriloru sei pana in diu'a in care ajunse la Marea negra si chiaru pana la gurile Dunarei. Dar ca se petrunde la mare, nu era de ajunsu tota poterea Russiei, ca-ci poterea turcesca, sustienuta si de tataru, mai era inca destulu de formidabila, pentru ca nu odata se tremure chiaru si Europa intrega dinaintea ei. In acea stare a lucrurilor nu se va mira nimeni vedendu, cumu Petru celu mare ia tote mesurile posibili, ca se traga in partea sa pe Dimitrie Cantemiru Domnulu Moldovei si pe Constantinu Brancovanu Domnulu Munteniei. Elu indupleca pe Cantemiru, nu inse si pe Brancovanulu, carele nu se incredea nici in promissuniile lui Petru, nici in poterea Russiei. Pana in dio'a de astadi russii tiena, ca pacea dela Prutu (23 Iuliu 1711) s'a inchiaietu cu turcii spre rusinea si in daun'a Russiei numai din cauza, ca Brancovanulu nu le-a mersu in ajutoriu cu muntenii sei, si anume ca nu iau ajutatulu cu victualiile necesarie pentru armata; de aceea ei pana in timpurile nostre au blastematu pe Brancovanulu chiaru si prin bisericeloru.

Dela Petru incece, ori-candu Russi'a s'a incurcatu in belluri cu Turci'a, teatrulu acelora au fostu in Moldova si in Muntenia. Asia sub imperates'a An'a dela 1737—1739, asia sub Catarin'a II 1769—1774 (pacea dela Cuciucu-Cainargé); totu asia si campani'a cea luunga si barbara dela 1787—1792 (pacea dela Iasi), si cea dintre 1806 pana 1812 nu mai pucinu selbatece, cumu si cele din 1828—1829, din 1853—1854 si in fine cea din 1877.

(Va urmá.)

Scóle confessionale-autonóme in statu constitutionalu.

(Urmare.)

Bine scie ori-cine, ca prin satele nostre romanesce locuescu in unele mai multe, in altele mai pucine s'eu chiaru numai vr'o cate-va familii si de alta nationalitate — magiari, nemti si mai cu sema

Foisiór'a „Observatoriului“.

Englezesco.

Naratiune de Iohn Barnard.

(Urmare.)

Iubite amice, numai in speranti'a acea m'asiu duela cu tine, deca asiu fi asiguratulu ca nu me vei incomoda mai multu.

Si eu cam' asia cugetu rivalulu meu, dara dupa-ce eu numai asia pociu invinge. . .

Nu voiescu ca se ajungi a fi cea mai fericita fintia prin peirea mea.

Intru adevveru dreptu ai!

Dar deca miss Susan'a te iubescu, credi ca dens'a aru voli se devina consort'a asasinului lui Davidson?

Nu, dara nici alu asasinului lui Davidson.

Dara de s'aru intempla asiá ceva, tu Davidson fericitu ai fi cu atata, ca ai versatu sangele amiculu teu? In giurulu teu ar salta unu angeru, er in anim'a ta unu demonu.

Acesta intru adevveru nu aru fi nici o fericire, er noi fericire cautamu.

Dara D-dieule, unde se o aflamu?

Imbraciosiadia-me, eu 'ti voiu spune.

Davidson se rapedi iute in braciale amiculu meu, inse dupa aceea 'lu intreba: dara a mea va fi Susan'a?

A ta, response Mocker.

In momentulu acesta Davidson imbracisia er pe amiculu seu, cu emotiune, inse acesta bucuria nu dura multu timpulu, fiinduca Mocker continua:

Eu inca nu renuntiu.

Davidson indata 'lu mesura cu ochii, ca si cumu aru cugeta ca amiculu seu a nebunitu. — Inse Mocker ii si replica.

Nu, nu cugeta ca sumu nebunu, ci ceea ce voiu propune, va fi uniculu miudlocu, carele promite succesu, deja de o luna meditezu despre miudloculu acesta.

Sumu forte curiosu, pentru acea oftezu ca se mi-lu descoperi, replica Davidson cu nerabdare.

Deca a-i renuntia la primululu amoru alu Susanei si la tota fericirea in cursu de diece ani?

Mocker! dupa acesta asiu renuntia si la vietia.

Inse si eu cugetu asia; se ne invoimu. — Unulu dintre noi — sortea decida — se iea de consorta pe amabil'a fiica a Dlui Burkhard, rivalulu seu apoi se parasesca Londra si patri'a diece ani, ca asia se fia evitate ori ce neplaceri.

Dara acela nu va mori de intristare si desperatiune?

Acea aru fi o nerodia, fiinduca preste diece ani vine rondulu la elu ca se fia fericitu. Atunci pruncii din prim'a casatoria i-pote privi de ai sei, si va ave dreptu de a conlocu cu Susan'a pana candu crud'a morie va conduce angerulu acesta acolo de unde a descinsu.

Dara barbatulu primu — gangavi Davidson cu unu tonu tremuratoriulu.

Barbatulu primu va dá locu celui alaltu.

Dar' cumu?

Consort'a lui va deveni veduva.

Se va sinucide?

Asia e; dara nu a gustatu destule placeri in decursu de diece ani?

Diece ani, er celalaltu in tota vietia sa!

Asia e! dara nu trebuie se traiasca celalaltu in intristare si se simtia ca foculu mistuitoriu alu gelosiei in decursu de diece ani? . . . er acesta nu va posiede o fetitia incantatoria, ci numai veduva.

Eu me invoiescu cu propunerea ta — intrerumpendu 'lu deodata Davidson; asia dara eu o voiu luau-o de consorta pe acesti diece ani.

Fii cu patientia amiculu meu — reflecta Mocker — cine ti-a spusu ca eu asiá de usioru voiu renuntia la man'a Susanei? eu cugetu ca dora tu vei astepta!

Asia dara se decida sortea!

Forte bine! inse cumu?

Se decidemu sortea nostra cu unu jocu de siachu. Acela va dura multu timpulu.

Se aruncamu dar' in aeru unu banu, partea scrisa s'eu nescrisa?

Fia! Aci e o guinea, o voiu arunca in susu: care parte e a ta?

Partea nescrisa! esclama Mocker — D-dieu se mi ajute!

Banulu cadu josu, si mai multu timpulu se rostogoli pe pamentu, pana in urma se pierdu dinaintea ochiloru. In fine se audi ca s'a opritu, dara unde, acea nu s'a sciutu. — Lamp'a cu tote ca 'si reversa radiele sale melancholice cu destula potere, totusiu nu luminá pretotindenea. — Era era, frigulu era mare, cu tote aceste sudorea acoperea intrég'a fisionomia a amiciloru. Sortea acuma decise peste fericirea lor, inse banulu nu se potú observá nicairi. Sgomotulu celu produsera prin cautarea banului, destepta pe ospetariu din somnu. Dinsulu indata si veni intrebandu de causa sgomotului.

Ajuta-ne se cautamu, i-disera deodata ambii!

Ce se cautu! dora ati aflatu ceva urma de clottianu?

Ba! amu pierdutu o guinea Dle ospetariu.

O guinea? Acesta merita osteneda.

Fia a Dtale de cumva o vei afla.

Ve multiamescu Dloru! si cu aceste vorbe incepú a cautá cu de a meruntulu susu mentionat'a moneta. — Preste pucinu aflá guinea si o redica in susu. — Davidson si Mocker esclamara cu desperatiune, ca-ci dupa-ce birtariulu redica in susu guinea, nu se scia care a cascigatu. — Dupa pucina meditatiune Davidson incepú:

Dle ospetariu, aibi bunatate a ne servi cu doue cuburi, ca prin acestu miudlocu se probamu noroculu.

Ce lipsa au acesti óspeti de cuburi, isi-dise in sine birtariulu, si dupa aceste aduse obiectele cerute si unu pacharu.

Davidson se atinse de pacharu si dise siepte: dora voiu casciga. — Cuburile se invertira juru imprejuru, pana ce in fine se oprira la „siepte“.

(Va urma.)

evrei, — ai caroru copii âmblandu la scol'a românească, invetiau si limb'a loru materna, dar' si pe a poporului din satu asia, încatu toti acei neromani, crescuti in satele nôstre romanesci cu copii poporului nostru, in pronunțarea limbei nôstre sonóre mai nu se deosebiau de copii nostri; ér acestia invetiau, de si nu tocmai deplinu fluidu, ungușca si nentișca*). Nu asia a fostu inse acolo, adeca in comunele locuite de magiari, germani ori serbi, printre cari se afláu ici-colé un'a séu câteva familii romane, căci in scólele aceluor comune de propunerea limbei romane nici atunci nu era vorb'a. Asia a fostu si atunci.

Confesiunea séu religiunea invetiaceiloru era in totu loculu si pretotinden respectata, căci studiulu principale obligatu a fostu doctrin'a religiunii, Catechismulu propusu séu prin insui invetatoriulu ordenariu, séu dupa impregiurari si recerintie, prin preotulu locale catechetu.

Scol'a, invetatoriulu si tóte recerintie instructiunei le sustiené comun'a, carea se compune din poporulu ce o locuesce, dar' fóra respectu la nationalitate si confesiune; toti contribuiéu egalu dupa o chiaie proportionata starii materiale, adeca o aruncatura (cotisatiune) sub titlu de spese ale cultului si invetiamentului (Cultus und Unterrichts-Beitrag), si acésta contribuie o încassá antisti'a comunei politice; ea ingrijiá sub responsabilitate grea de conservarea edificiului scólei, de procurarea recuisiteloru trebuintiose, ér invetatorii din cassele comunali isi primeau lefile si emulamentele reluite totu-deun'a regulatu si punctualu la timpu**).

Éca acestea au fostu conditiunile principali ale instructiunei publice, normate prin patentele si rescriptele regimului de statu absolutisticu, cu care compatrioti nostri magiari, actualu domni ai situatiunei politice, de locu nu se poteau impacá. Pentru aceste erau pusí inspectorii si directorii de scóle atunci cu chiamarea si detorint'a de a controla, o supraveghia implinirea esacta, prompta si acurata a loru de cătra organele administrative. Si in ce stá inspectiunea si controlarea? Éta in ce, simplu, dar' rationalu:

Invetatoriulu era controlatu de directorulu scolei locale, care era séu atare membru, firesce carturariu, alu antistiei comunale, séu preotulu localu. Acesta facé apoi raportu lunariu regulatu preturei cercuale ces. reg. (k. k. Bezirksamt) despre frecuentarea scólei, despre eventualele recerintie si altele; pretur'a intrevenia indata la casu de lipsa concreta cu necesariile dispositiuni; ea apoi facé raportu periodicu mai departe prefecturei ces. reg. (k. k. Kreisbehörde); acést'a inca facé raportu mai departe la ces. reg. locutiintia (k. k. Statthaltere), la care erau aplicati in functiuni inspectorii consiliari de scóle (Schulrâthe), tot-odata si cá referenti in resortulu instructiunei publice.

Ei, dar' cine si ce erau acei inspectorii consiliari de scóle? La fia-care locutiintia erau atátia, căti se cerea dupa caracterulu nationale si confessionale alu scóleloru, respective alu poporului din gremiulu locutiintiei; d. e. pentru scólele nôstre din Transilvani'a ér dlu Paulu Dr. Vasiciu, pentru celea din Banatu, repausatulu Constant. Ioanovicu, ambii ai nostri cunoscuti barbati nationali eruditi; dar' erau pentru scólele magiari-loru si germaniloru alti consiliari referenti, buna-óra la locutiintia Temisiorii, episcopulu rom. cat. Bonatz si altii in alte parti.

Misiunea acestoru consiliari de scóle era sublimalu, dar' grea; ei trebuiau se lucre cu mare responsabilitate in centru la dicasteriu cá referenti in permanentia, in resortulu instructiunei publice; ér cá inspectorii se faca mai adese excursiuni de visitatiune, se tiena in persóna esamenele semestrali, se intrunésca conferintie invetiatoresci anuali, se le conduce si se tiena insii prelegeri cu invetatorii, se 'i lumineze si consilieze; apoi se 'i destepte si indemne la zelu si diligentia.

Reprivésca ori-cine la acelea timpuri si comparandu-le cu dilele nôstre, de siguru va aflá, cá atunci invetiamentulu era in flóre si progresá de ni ridé ânim'a; aveamu in tóta comun'a edificie scolare frumóse, bine si curatu conservate, totufeliulu de recuisite, invetatori apti, implinitori de maréti'a chiamare a loru, deplinu multiamiti cu sórtea loru, si frecuentarea invetiaceiloru nici candu nu stagná. Asiá era progresulu educatiunei si alu culturalei atunci, si de acestu progresu avé folosu statulu, căci numai prin elu copii fragedi de odi-

nióra deveneau civi maturi, morali, buni si fideli patrioti; de acelu progresu se bucurau parintii, natiunea si biseric'a, erau superbi invetatorii, căci toti isi vedeau cu ochii fructele osteneleloru. Atunci ei au si introdusu scrierea cu litere strabune.

Ce positiune, ce védia si ce subsistentia aveau invetatorii nostri dela scólele popórale in acele splendide timpuri?

Pre ei îi denumia la propunerea consiliariiloru scolari locutiinti'a si erau in rangulu ampioiiloru de statu, firesce inferiori, dar' apoi aveau respectu si védia nu numai inaintea poporului, ci si a auctoritatiloru; erau — cumu amintiramu mai susu, linisciti si pre multiamiti cu sórtea loru, căci isi capetau platile regulatu; prin urmare au corespunsu detorintieloru oficiului cu zelu si voia intreitá, cá ori-care functionariu publicu, ori-care cive si omu indestulitu cu sórtea sa.

Camu pe timpulu memorabilei Diplome imperatesci din 20 Octobru 1860 statulu respective regimulu absolutisticu cesse auctoritatiloru eclesiastice, adeca episcopiloru si ordinariateloru, dreptulu de administratiune interna, de inspectiune si disciplina asupr'a scóleloru; adeca dreptulu de jurisdictiune a organisa invetiamentulu, metodulu, intuitiunea didactica, a denumí si discipliná pre invetatori, cu unu cuventu, tóte afacerile interne ale scóleloru, precumu si subsistentia si sórtea invetatoriiloru erau concrediute ingrigirei parintesci a Archiereiloru nostri, cá inspectori supremi de scóle; ér regimulu statulu si-a rezervatu numai dreptulu de supraveghiare si controla. A ingrigitu inse cu multa scrupulositate si energia, cá auctoritatile civile-politice necurmatu se dea succursulu necesariu celoru eclesiastice, se procure scóleloru tóte recerintie materiale la edificarea si conservarea scóleloru, la salarisarea invetatoriiloru si frecuentatiunea eleviloru.

Mai bine de asia nu poté fi pentru scólele nôstre, pentru invetiamentulu poporalu si invetatorii nostri. Dar' acestu bine nu durá multu, căci fericitulu ministru Eötvös ni-lu smulse prin crearea Art. XXXVIII alu legeri de instructiune publica din 1868, care eschide influinti'a confesiuniloru din scólele poporali spriginite de statu, dar' isi reserva dreptulu de suprem'a inspectiune asupr'a scóleloru nôstre confessionali. Si noi unde amu ajunsu cu ele? Ce scóle avem, séu cum le sustienemu fóra sucursu materialu? Cumu ni este inspectiunea lasata in grigea bisericiei nôstre autonome fóra de nici unu spriginu din partea organeloru statulu constitutionalu? Ce progrese si avantagie potemu aretá in educatiunea fiiloru nostri, ce mangaiere potemu avé de cultura si ce garantia de viitoriu!!

Vai si érase vai! Intr'adeveru, omulu bine-sentitoriu, crestinulu cu fric'a lui Dumnedieu se infióra cugetandu seriosu si ingrigiatu la acésta stare funesta. Si pentru Dumnedieu, cumu nu, candu aruncamu numai o fugitiva si superficiala privire giuru impregiurulu nostru; candu vedemu cu ochii situatiunea degeneratória, regresulu si decadenti'a educatiunei copiiloru nostri romani si talentati si genii dela natura si provedinti'a cerésca.

(Va urma).

Furiile dela Clusiu.

Partid'a politica representata prin diariulu „Kelet (Orientulu)” dela Clusiu in marele principatu alu Transilvaniei de siepte ani încóce, este cunoscuta la toti romanii cá cea mai inversiunata vrasmasia a elementulu romanescu si ca persecutória pe viétia pe mórte a numelui romanescu. Chiaru din program'a de infintiare a acelu diariu se vedíuse limpede, care era scopurile lui contra natiunei romane, nu numai in Transilvani'a si Ungari'a, ci si in Romani'a si preste totu pe unde respira vreunu romanu aerulu lui D-dieu. Nu are cineva se'si perdia timpulu cu lectur'a regulata a legionului de infamii spurcate, clocite in acelu diariu contra romaniloru, — se ia in mana numai spurcaciunile publicate in anulu 1877 din Bucuresci si Galati, dela unu pseudonimu tradatoriu cá Szomorodi si altii; se'si aduca aminte de insultele aruncate in Iuniu a. tr. in faci'a toturoru femeiloru romane, séu se relevedie chiaru fassionile redactorului Békéssy depuse la curtea de jurati in procesulu intentatu de cei trei romani calumniati de densulu, pentru cá se se convinga, cá acelu diariu s'a intemeiatu inadinsu cu scopu spre a strica romaniloru si a lucra spre ruin'a loru, ori-unde si oricandu va potea.

Une-ori „Kelet” cá si alte câteva complice de a le lui, isi pune pe faciá masc'a de amicu, pentru cá se insiele pe gogomani si gagauti. Atunci

inse vine câte-unu diariu romanescu si smulgédu masc'a, ilu presenta lumei asia cumu este elu intr'atota hidimeea sa. In casuri de acestea celu demas catu vine in furia estraordinaria. Dara Nr. 84 di „Kelet” intrece pe tóte. VEDIENDU elu cá „Observatoriulu” in Nr. seu 25 respinge lectiunile de patriotismu date „nationalistiloru” in „Herm. Ztg.” si correce pe de intregulu adresele acestui diariu mani'a lui „Kelet” crescú pâna intru atáta, cătu voindu se ne combata si anume se insulte pe redactoru in persóna, cea de antaia idea ce'i veni se o puna in fruntea diariului seu, fu Cas'a nebuniloru dela Sibiiu si directorulu ei dn. dr. Szabó, de a carui ingrigire parintésca se temu cei dela „Kelet”, cá voru avea mare trebuintia. Ce e dreptu, noi amu mai cunoscutu in viéti'a nôstra vreo cincii omeni, intre carii trei insi barbati de statu si totu-odata publicisti renumiti, toti cincii vrasmasi de mórte ai elementulu romanescu, carii toti au innebunitu si au ajunsu sub cur'a mediciloru psichiatrii. Ferésca Dumnedieu, cá se nu li se intemple si acuma in acestea dile de mari probe, unu desastru totu asia de infricosiatu, mai alesu candu cas'a de sanetate dela Sibiiu si asia este prea tare impoporata, dupa cumu spunu cei carii cercetédia pe nenorociti.

„Kelet” intréba pe Baritiu cu tóta obraznici'a cunoscuta in külsö magyar utca, cá cumu cutédia elu se dea magiariiloru lectiuni de patriotismu. Éca asia, elu cutédia, déca vreti, cá vechiu profesoru, care nu schimba patriotismulu seu cu nici-unu magiaru si cu nimeni in lume. — I se imputa lui Baritiu totu cu impertinentia, cá ilu dóre pentru legile dietei dela Sibiiu din anii 1863—5. Ilu dóre dieu pe acela. Tiér'a inse scie si cunósce, cá in acea dorere a lui este secundatu din totu sufletulu de multi magnati si alte multe mii de magiari si secui din Transilvani'a. Cine nu crede, citésca negru pe albu in fostulu „Ébredés” din Clusiu, éca mai virtosu se puna bine urechi'a, se asculte pe locutoriiloru sequime, chiaru si pe alte classe de magiari curati din tíera, căti si-au mai conservatu câte-ceva din curagiulu pareriloru si nu sunt nisce poltroni pléca-fuga, nici terrorisati prin fanaticismulu turbatu alu scólei dela Debretienu.

De altumentrea furiile din Clusiu se esplica asta-data inca si din altu incidente. De candu dd. I. Ghica si Dim. Sturdza petrecusera vreo 48 de óre la B.-Pesta, se vede cá s'a datu mai multoru foi periodice parol'a de di, cá se cochetedie érase pre cătáva timpu cu romanii, cá in comediile dela 1870—71, pre candu se fundase si diariulu romanescu „Patria”, care se impartia gratis. „Cu o lovitura doue musce”, isi disera unii ómeni in Buda-Pesta si Clusiu, „vomu nutri la valachi russophobi'a, ii vomu castiga pe acei prostalai si pentru alegeriile viitorie dietali, cá se ésa din acea passivitate afurisita”.

Intru adeveru, noi ne convinséramu si mai de curendu — déca mai era trebuintia de supraconvingere — cá in B.-Pesta si pe airea mai sunt destui ómeni carii credu, cá anume romanii din Transilvani'a mananca paia la esle, alaturea cu vitele loru. Dara despre alegeri avem se vorbimu cu ocasiunea analizei ce vomu fi necessitati a face si noi la faimos'a si fatal'a programa a noiei coalitiuni monstruóse din B.-Pesta.

Ungari'a.

Buda-Pesta. Diet'a s'a prorogatu de nou, adeca deputatii au mersu acasa pe serbatorile Pasciloru, lasandu in urm'a loru multe si mari restantie de lucrari. Totu asia este si cu Delegatiunile, pare cá aru fi farmecate, cá nici macaru comisiunile loru nu mai potu face unu pasu inainte spre a regula grelele diferentie dualistice; totu cu quot'a, totu cu vami, desdaunari, 80 milióne la banca, budgetu militariu si alte cestiumi de acestea vitali isi batu capulu fóra nici unu resultatu.

Intre acestea in Ungari'a viéti'a politica trece prin una crisa de cea mai mare importantia, care nici pe noi nu ne póte lasa indiferenti, ci tocma din contra, avem se fimu cu atentiune incordata asupra intregului decursu alu ei. In Nr. tr. amu premisu numai pe scurtu, cá trei partide politice din dieta se prepara a se uni intre sine cu scopu de a resturna ministeriulu lui Col. Tisza, pe care nu voru se'lu mai sufere cu nici-unu pretiu in capulu afaceriloru si dela care press'a magiara opositionale nu mai crutia nici-unu epitetu dediositoriu. Acumu acea unire séu coalitiune de partide este facuta, compusa din conservativi, din asia numiti liberali independenti si din dissidenti, carii nu voru se tréca de Kossuthiani, cumu s'a disu, ci de rupti din castrele lui Tisza, adeca din majoritatea

*) In Transilvani'a abia ici-colea, precumu observaramu si mai susu. — Aici dominá cu totul alte relatiuni. Not'a Red.

***) In Transilvani'a cu totul din contra. Not'a Red.

tionata înainte cu trei ani, mai toti fosti Deakisti unii fosti ministrii cá Kerkápolyi, br. Simonyi a. Se dice că până in septeman'a trecuta in cea partida se numerá presté 130 deputati si că totu mai trecu unii dela Tisza la opositiune. Care a fi tari'a ei in tíera, la poporu, se va vedea cu ocasiunea noavelor alegéri dietali pentru un altu periodu de 3 ani. Pâna acumu inse nu se scie ici candu se voru face acelea alegéri. Periodulu ietei actuale ar fi se se termine in lun'a viitória laiu; se spune inse că ministeriulu face cu totulu altu computu, ne mai voindu se numere periodulu de trei ani dela facutele alegéri, ci dela deschiderea rimei diete in acestu periodu, prin urmare dela septembre a. c. Dara scopulu este si altulu: cá noirea dualismului se fia realizata de ministeriulu actualu, cà-ci este mare temere, că unu altu ministeriu nu va mai scóte până'i lumea unu altu dualismu la capetâiu, ci va urma uniunea personale, éu federalismulu, séu chaos, diluviu, desastru generale.

In acésta situatiune noua, mai alesu fația si u fatal'a cestiune orientale este fórte de lipsa, cá e cunoscemu si noi program'a partidei coaisate, care aspira la putere, la ministeriu si óte la mai multu. Se o cunoscemu bine, din ausa că acea programa este, precumu o vedemu noi, in mai multe puncte ale sale nespusu de periculósa, pentru integritatea monarchiei, pentru aceea interna, esistentia nationalitatiloru si pentru libertate in genere. Multe programe tiranice si perfide a vedíutu lumea, dara programa elaborata u atâta arte machiavellistica, si totusi asia transparenta precumu este acésta, abia ni s'a intemplantu pe mai citimu alt'a in viétia nóstra.

Pentru-cá lectorii nostri se aiba ocasiune a o udeca in deplina cunoscintia de cauza, ne reseramu pentru Nr. urmatoriu a o reproduce incái in punctele sale principali, care sunt numeróse, totuodata inse a o si analiza. Pâna atunci reflectamumca numai atâta, că partea cea mai mare a pressei germane austriace vede in acea programa pe langa neconsecentie si absurditati, totuodata si pericole mari. Déca acea pressa o judeca asia, ce se dicemum noi din alu nostru punctu-de vedere? Vomu vedea. —

Neregularitate in matriculele israelitiloru. Se nu créda nimini, că o cestiune cá acésta nu ne-ar interesa si pe noi; tocma din contra, anume registrele de nasceri si modulu portarei loru la noi si la altii trebuie se traga tóta atentiunea nostra asupra-le. Au nu'ti pasa dtale, candu fetiorulu teu este inrolatu la óste, éra alu vecinu-teu de si intregu sanetosu, remâne pe din afara? Si nu'ti pasa dtale, că de cãtiva ani incóce trebuie se platesci cotributiune pe capu pentru toti fiii si ficele, déca au trecut de 16 ani, pre candu vecinu-teu ii póte pitula pe ai sei, din cauza cá la nascerea loru n'au fostu trecuti in nici-unu registru!

Intr'unu articlu alu nostru scrisu despre magiarisarea numelor de familii observaseramu, că diarele magiare au fruntea de a ne recomanda cá modelle pe jidovi. Noi atunci reflectaramu la registrele fórte neregulate, portate de rabini si de hahami pe la havrele loru. Asta-data acea reflexiune a nóstra o vedemu confirmata chiaru prin acte oficiali dela B.-Pesta. Avendu politi'a si magistratulu se adune regulatu date statistice despre miscarea populatiunei si anume despre nasceri legitime si nelegitime, vedíundu inse că rabinatulu respunde fórte neregulatu la acele dispositiuni, dupa ursorie repetite, reprezentantii fórte numeróse comune jidovesci din capitala (de 50 mii suflete?) insarcinati totuodata si cu adunarea registrelor dela tóte comunitatile mosaice din tíera, se vedíura constrinsi a declara in scrisu, că loru le e presté putintia a intocmi registre autentice in tóte punctele, din cauza mai virtosu, că in Ungari'a vinu multime de familii evreice si anume femei din Galiti'a si din Romani'a, care nascu prunci in diverse locuri ale acestei tíeri, éra candu li se cere carte de cununia, nu o au, afirma numai cu gur'a, că ele sunt cununate, si numesce fia-care câte-unu barbatu. De aici apoi urmédia corespondentie lungi si uritióse cu auctoritati galitiane, romanesci, inca si rusesci, fóra cá se fia cineva siguru de vreunu resultatu positivu.

Romani'a.

Bucuresci. Natiunea intréga continua a fi cu cea mai incordata luare-aminte asupra cursului evenimentelor. Este adevératu că trupe rusesci vinu mereu din Bulgari'a si se concentra la Du-

nare si spre capitala, éra ale nóstre se aduna barbatesce in Olteni'a. Dumineca sér'a in 2/14 Apr. Senatul si camer'a tienura de nou siedintia secreta. Ministrulu presedente Io. Brateanu se asteptá in capitala pe fia-care di dela Vien'a, unde venise érasí dela Berlinu. Faimelu propagatu in diarie despre resultatulu misiunei sale isi contradicu infricosiatu, de aceea ele nu merita nici-unu crediementu. Romanii voru afla presté pucinu deplinulu adevéru. Deocamdata vedemu numai atâta, că sperantiele crescú si cu ele curagiulu natiunei. Numai de atâti straini veniti cu rusii li s'au uritu de mórte romaniloru. Furturi si omoruri sunt la ordinea dilei. In 30 Martiu v. fu omoritu calugarulu Ioilu economulu, in padure spre monastirea Caldarusiani. In 2/14 Apr. dio'a mare la 3 óre unu june nemtiu anume Staadecker junghia pe o femeia tenera grea mare, se ucise si pre sine in una din stradele principali (Sielari).

Bugetulu anului 1878. — Camer'a a votatu legea bugetari'a a anului 1878. Veniturile suntú prevediute in sum'a de lei 121,372,351 lei, dintre cari 93,372,451 venituri ordinare si 28.000,000 venituri extraordinare din biletele ipotecarie. Cheltuielile sunt fixate la sum'a de 93.372,451; deci, bugetulu anului 1878 se inchiaie cu unu prisosu de 28 milióne in bilete ipotecarie.

Despre omorulu economului dela Caldarusiani cetimu in „Resboiulu“ din 2/14 Apr.: Economulu acestei monastiri Ioilu Buzdruna atítase plangeri din partea calugariloru, pentru abuzurile ce facea cu indestularea loru. Mitropoli'a a fostu nevoita se face o cercetare. Resultatulu inse nu a fostu pedepsirea celui vinovatu, ci unu ordinu pentru alungarea din monastire a calugariloru cari reclamasera.

Eri, lacomulu economu, intorcundu-se la Caldarusianu cu ordinulu Mitropoliei, a fostu ucisu in padurea din préjm'a monastirei, — nu se scie de cine.

— „Politik“ dela Praga, de regula informata bine in afacerile ruso-slave, aduce dela St. Petersburg scirea positiva, că cele doue corpuri rusesci concentrate in Romani'a, sunt destinate pentru Transilvani'a, din cauza, că Ungurii stau mortisiiu in Vien'a pentru atacarea Rusiei; dara muscalii voru se le jóce prevenire.

La situatiune in cestiunea Orientului.

Pâna eri in 4/16 din tóte disputele diplomatice nu avemu alta scire positiva, de cătu cá principele Gorciakoff a datu la depesi'a critica a ministrului lordu Salisbury unu respunsu, de si firmu in cestiune, dara multu mai netedu in termini, de cătu se asteptá dupa atâta iritatiune. Gorciakoff sustiene si chiaru probédia, cá cabinetulu Angliei intielege séu voiesce se intielegereu mai multi articlii din tractatulu de St. Stefano; mustra totuodata pe ministrii Angliei, că déca nu le place intregu tractatulu, pentru-ce nu esu ei insii cu alte propuneri positive, respicate, cá lumea se cunósca ce voiescu. In cătu pentru Basarabi'a, cá punctu ardierioru alu Romaniéi, Gorciakoff se arata cá si cumu ar voi se modifice pretensiunea de înainte dicindu, cá Rusi'a nu intielege si Delt'a Dunarei si nici Insulele sierpiloru sub nume de Basarabi'a, ci voiesce cá se tréca si acelea parti sub suveranitatea Romaniéi impreuna cu Dobrogea intréga. Sub Delta se intielege intregu triangiulu trunchiatu d'entre Gurile Chilia, Sulina si S. Georgie, pâna susu la Ismailu si la Tulcea. Acelu teritoriu este circa de 8 miliri latu in base si camu de 10 in naltimea sa (că unu districtu mare). Asia vorbesce Gorciakoff despre Basarabi'a; presté acésta pe calea pressei oficióse din St. Petersburg nega cá s'ar fi portatu cu generalulu Ghica asia brutalu cumu relationase acésta la Bucuresci si Vien'a.

Tóte câte se mai citescu in diarie despre disensiunile dintre Rusi'a si Austri'a, sunt pâna in momentele de facia asia de contradicatórie, in cătu nu meritá a le inregistra si a perde timpulu lectoriloru cu ele. Unu singuru lucru e sciutu si bine intielesu: partid'a ostasiésca si regiunile supreme din Vien'a nu voiescu se se strice cu Rusi'a; din contra partida magiara aru voi cu o óra mai înainte se plece si se dea cu capulu de parete. Lordulu Derby, fostu ministru de esterne a spus'o deunadi fórte limpede angliloru in parlamentu: Se nu ne incurcamu in confederatiune cu Austro-Ungari'a, cá germanii ei voru pace, armat'a ei nu vrea se se bata contra slaviloru; bani nu are nici macaru de mobilisatu; nesigura de neutralitatea Germaniei, desbinata in nationalitati, dupa o singura batalia mare perduta i s'ar pótea intempla dissolutiunea.

Asia a vorbitu Derby.

Sibriu, 1/13 Aprile 1878. Domnule Redactoru! In numerulu de astadi (27) alu pretiuitulu diariu ce redigetí, cetescu o corespondintia a dlui deputatu dietale Balomiri, carea nu o potú lasá fora pucine reflexiuni.

Domni'a sa cugetá a-si justificá ténut'a din parlamentu cu denunciarea in prim'a linea a mea, apoi a condeputatiloru mei Borlea si Gurbanu, cá nu ni implinim detorintiele de deputati, ci siedemu pe acasa, si eu numai déca capetu „citatiune stricta,“ me presentezu candu e votisare „ponderósa,“ ér' cei doi ne avendu dela cine capetá citatiune, nici la astfelu de votisari nu se presenteza, si prin absentarea loru cá deputati din

stang'a estrema facu guvernului servitiu placutu, dara pentru aceea ni tragemu diurnele regulatu, ceea ce „nu este onestu“ cu privire la detorintiele unui deputatu.

Eu n'amu cetitu nici in diariulu acest'a nici in altulu, că cineva se-lu fia inculpatu pe dlu Balomiri cu ace'a, cá dña sa aru absentá dela dieta de candu are onórea a representá cerculu Orasciei celu renumitu pentru destituirea dloru Axente Severu si Avramu Tincu, pentru-cá conformu voiei alegatoriloru n'au voitú se se presentéze in parlamentu; — prin urmare: in modulu de apere ale Dniei sale nu aflu nici macaru atát'a ratiune logica, cătu in aপরarea copulului, care candu ilu dogenescu parinti pentru vr'o fapta rea, se scusa cu ace'a ca: „nu numai elu a comisu acea fapta, ci si Petru si Pavelu, — cugetandu cá prin aceea se mai micsioréza culp'a lui. Deci trebuie se presupunu, că déca dña lui a aflatu cu cale asiá per tangentem a le aduce acestea la publicitate, a facutu-o din colegial'a gentiletia a ne denunciá la alegatorii nostri, cá-ci afóra de consciintia nóstra — numai acelora detorimú respundere.

In cătu me privesce pe mine: recunoscú cá nu chiaru dela Iuniu 1877 pâna la Februariu a. c. — in care tempu inse au cadíutu si feriile de véra, pe candu inca dlu Balomiri nu fericea cerculu Orasciei — dar' amu absentatu adese-ori, si mai cu séma de candu mi-amu stramutatu locuintia dela Beiusiu la Sibiu — parte din cause neevitabili naturali, parte din alte cause personali cunoscute alegatoriloru mei, amu absentatu dela dieta cu lunile, si cu deosebire amu absentatu totu tempulu pe candu in B.-Pest'a, in camera si pe strade nu se petrecea alta, de cătu demustratiuni turcesci; pentru-cá avendu eu si alte ocupatiuni cari reclama presentia mea — de cătu a fi martoru la demustratiuni si a perde tempulu prin capitala, amu aflatu mai cu cale a lucrá acasa.

Acést'a inse este tréb'a mea si a alegatoriloru mei, cari de feliu n'au plenipotentiatu de „procator“ pe dlu Balomiri.

Citatiunea „stricta“ care o capetu deputatii absenti candu se apropiu votari ponderóse, este o simpla reflectare colegiale, cá cutare cauza va veni la votare, probabilmente in diu'a cutare.

Insciintiari de acestea tramitu membriloru sei candu suntú pe tapetu cause ponderóse, nu numai partid'a asia numita liberala, carea adi este la putere, ci au tramisu si tramitu tóte partidele, chiaru si stang'a estrema, — pentru-cá nici este de lipsa, nici posibilu cá toti deputatii se fia totu-deun'a in capitala; la casuri ponderóse inse, si mai cu séma atunci, candu voturile suntú aprópe asemenea — se cuvine cá cine nu este impedecatu, se participe la votare. Acésta reflectare nu o considera nime de „citatiune stricta“, ci de o insciintiare amicala, carei-a déca se póte si voiesce, i urméza, déca nu, o pune la o parte.

Eu da! in cestiunea impacatiunei amu votatu pentru propunerea guvernului, si de acést'a nu-mi este rusne, pentru-cá de o parte intre impregiurarile actuali alt'a mai favoritória pentru patria nu este posibilu, si pentru-cá in puterea programului pe bas'a carui-a amu primitu mandatulu de deputatu — cu esceperea cestiuniloru nationali, unde nu me restringe nici-o consideratiune de partida séu clubu — sum membrulu partidei liberali. Poi eu tieniu cá este cestiune de caracteru, cá deputatulu se-si respectéze programulu, pe bas'a carui-a s'au alesu.

In cătu privesce redicarea diurnelor: Dlu Balomiri — care precumu se lauda, pré bine „cunósce viétia parlamentara,“ trebuie se scia, cá acelea nu se dau celoru absenti — déca absentia nu este justificata, prin urmare: nu numai cá nu le redica cine nu-si justificá absentia, ci despre veri-care deputatu trebuie se se presupuna, cá nici nu se încérca a si-le redicá, déca dupa regulamentulu afaceriloru interne nu-i competu.

„Onestitatea“ deputatului dle Balomiri! nu se conditionéza de redicarea séu neredicarea diurnelor, ci mai vertosu de „respectarea programului pe bas'a carui-a si-au pusu alegatorii increderea in densulu;“ — prin urmare, nu credú cá publiculu mare, care n'are nici o scire de vr'o metamorfose in ténut'a cunoscuta a cercului electoralu Orasci'a, ar' fi aplecatu a recunósce actualulu deputatu alu Orasciei dreptulu de a dá altora lectiuni de „onestitate“.

In fine, fiindu-cá din corespondintia a dlui Balomiri veri-cine trebuie se deduca, cá Dsa me considera pe mine de corespondintele DVóstre — cu care se încérca a polemisa, Ve rogu dle redactoru, se binevoiti a-lu luminá in acésta privintia *).

P. Cosma.

Sciiri diverse.

(† Necrologu.) Toma V. Rosiescu, advocatu de dreptulu civile si cambiale, in 11 lunei curinte la amiadi dupa unu morbu greu si indelungatu in anulu 33-lea alu etatei si alu 5-lea alu casatoriei sale, s'a mutatu la viétia eterna. Remasitielu repausatulu in 13-lea l. c. la 11 óre înainte de amiadi se voru asiedia la odihn'a eterna in cimiteriulu din locu. Cu ánima crunta aduce la cunoscintia veduv'a densului Natalia Rosiescu nascuta Bogdanu, precumu in alu seu, asia si in numele duoru orfani, alu parintiloru, sociloru si numerosiloru consangeni si affini ai sei. Fia-i tieren'a usióra, si memori'a binecuventata! N.-Szt.-Miklós in 11 Aprile 1878.

(† Iunele Ioanu Giula), nascutu in orasiulu Seini, comit. Satmaru, din parinti economi, candidatulu de advocatura si adjunctu in cancelaria dlui advocatu Iosifu Romanu in Oradea mare, pre candu se preparase a depune unu examenu rigorosu, in 9 Aprile st. n. suferindu de tuberculosa, se mutá din acésta viétia in etate de 27 de ani. Mórtea lui este cu atátu mai regretata,

*) Cu tóta placerea. Du. advocatu si deputatu Partheniu Cosma nu a scrisu pâna acumu acestei redactiuni nimic, nici cu scopu de a se publica ceva in „Observatoriulu“ si nici cá informatiune privata, dela dieta séu de ori-unde aiera. Red.

cu cătu era unu june de mari sperantie si de sentimente nobili patriotice si totuodata romanesci.

In epoc'a noastră este o aparitiune demna de cea mai apriga atentiune a natiunii, că nu numai din junii dela scóle si facultati, ci si din alte clase ale societatiei moru teneri relative mai multi din bóle de plumani, decâtu se intemplantu in trecut.

(Omoru.) Preotulu din Vorumlocu Nicolae Margineanu in 9 crt. s'a gasitu mortu intre Vorumlocu si Ibsdorfu. L'au cercetat medicii, inse nu s'a potutu constata modulu mortii. Se presupune că a fostu sugrumatu, de óra-ce pe la grumazi s'au observatu nisce venetieli.

(Asasinatu agrariu.) In 2 Aprile lordulu Leitrim fu inpuscatu de către ómeni necunoscuti, pre candu esise calare afara din capital'a Irlandiei Dublin. Acelu lordu era cunoscutu că mare impilatoriu alu poporului saténu muncitoriu pe vastele lui proprietati.

(100 mii de soldati si 100 milioane de ruble) s'au obligatu a pune de buna voia din averile loru aristocratii din Russi'a la dispositiunea imperatului Alesandru, in casu candu s'ar incinge bellu intre Angli'a Austro-Ungari'a si intre Russi'a.

(Defraudare colossala.) La „societatea de creditu fonciaru russescu Petruburgu s'au descoperitu o insielatiune colossala. Cassieriulu societatii, Inganzoff, a defraudatu 203,000 pundi sterlingi. Cassieriulu fu arestatu la momentu; in locuint'a lui s'au aflu 7000 pundi sterl. si 1900 ruble in bonuri russesci.

(Bazaru turcescu.) Totu lucruri minunate! Ungari'a are se fia éra teatrulu unui spectacolu interesantu. Se dice, ca consululu turcescu din B.-Pesta a cumperatu de fl. 6000 circa 50,000 piese de artici merunti pr. totu felulu obiecte de toaleta, pipe etc., pe cari comitete de dame le voru vinde in bazare prin Pest'a si alte cetati provinciali mai mari din Ungari'a. In Pest'a se va incepe vinderea pe la inceputulu lui maiu.

(Unu deputatu dietale mortu de betu) veni in nóptea din 4 Aprile la una din comisiunile politiei din capital'a Ungariei, si se luá la cërta din chiarusenu cu commissariulu, pe care'lu insultá de furu si insielatoriu. Cei ce era de paza crediura mai antaiu că dn. deputatu e nebunu si stá se'lu duca iu cas'a alienatiloru; dupa aceea se convinsera că abia stá pe pitióre de betu si voi'a se'lu lasa in pace că se sbiere cătu ii va placea. Elu inse cerea mereu că se'lu arestodie; dara nu'í facura pe voia, ci suferira blastemati'a pana la 3 óre dupa mediulu noptiei, candu apoi dn. desúchiatu aruncandu-se intr'o trasura se duse acasa. (P. Napló).

(Lume intórta.) Intr'o ospetaria in Winohrady — se scrie din Praga — s'a serbatu septeman'a trecuta „o petrecere ne mai pomenita.“ S'a constituitu unu comitету de dame, care tramise invitatiuni pentru o petrecere, proviedendu insele sal'a cu decoratiunile de lipsa. In sér'a de petrecere se potea vedea cumu damele isi aducu in trasuri pe dantiatorii loru; mai multu, damele au fostu atáde de galante, in cătu au platitu pentru domni nu numai trasurile, dar si — antréfulu. La intrarea in sala salutau parecile dame din comitetu si impartiau jocatoriloru ordine de dantiu fórte elegantu. Candu se audira accordele primulu valsu, jocatórele se imprastiaru in tóte partile si provocara pe domni la jocu. Se dice ca „corfa“ n'ar fi capetatu nici beremi un'a. Cu incordare asceptau damele ór'a de miédia-nópte, fiindu-ca pe la ór'a acésta avea se se jóce „joculu cu alegere“, — care de comunu se accorda damelor; si dieu, domni au fostu destulu de charmanti in alegere, ne lasandu se pausedie nici o dantiatóre. Candu incepú a se lumina de di, damele strigara pe garsoni, platira totu, apoi se inbiara amabililoru jocatoru se i-insociésca pana la trasurile cari asceptau afóra. Asiá ceva se póte intempla numai in Prag'a.

(Renumitulu jurisconsultu Lichtenberg) din Göttinga au disu odata: „Pentru de a face cineva cu sigurantia dreptu, n'are lipsa se scie multe din sciinti'a dreptului, inse că cineva se faca cu sigurantia nedreptu, trebue se fi studiatu bine drepturile.

(Frumós'a poeta spaniála Lupercia) de Figueroa cutediá se intrebe odata pe tiraniculu duce de Alba, Fernando Alvarez, pentru ce elu nu ríde niciodata? „Eu nu stau in asia familiaritate cu mine, pen-

tru-cá se imi permitu o mojicia cá acésta,“ fu respunsulu intunecatulu generalu.

(O statistica curiósá). Unu dascalu de sate din Germani'a din dilele vechi purtá unu registru minutiosu de pedepsele, care le dictase elu in decursu de 51 ani de dascalu. Din acelu registru se putea afla, că elu in restemulu acela au dictatu cá suveranu absolutu alu sermaniloru sei scolari: 227.700 lectiuni de pedépsa, au aplicatu 10.200 palmi, 136.000 virgasie séu nuiele, 911.500 nuiele de alunu, 209.000 carcere, 6000 copii au fostu pedepsiti se inghenunchie pe unu lemnu ascutitu, 5000 scolari au purtatu „urechi de magariu,“ 1700 au avutu se pórtu de gútu o greutate de fieru. — Óre n'aru fi bine se se restabilésca acestu paradisu pierdutu alu dascaliloru? Ce dicu la acésta luminatii docenti ai temporiloru presente?

(Intr'o cafenea unu domnu) siedea pana nóptea tardiu la spatele a doui alti domni, cari jucau piquet si se uitá la joculu loru. Odata nascénduse intre ei o cërta, se adresara către domnulu acela provocandu'lu se decida elu diferendulu. Atunci elu le spusé că nu intielege bóba din totu joculu. „Ei bine, atunci cum se face, cá dta esti in stare se siedi aicea pana demánéti'a?“ ilu întrebara jucatorii: „Sunt insuratu!“ respunse elu laconicu.

Resultatul operatiunilor

Institutulu de credit si de economii „Albina“ din Sibiu in trimestrul I dela 1 Ianuariu până in 31 martiu 1878.

I. Reuniuni de credit.

Cu finea lui decembre a. tr. se aflará in legatur'a reuniunilor de credit participanti cu un credit preste tot de fl. 44423.72	
758	in decursul patrariului I repasira participante si din imprumuturi se replatira 931.61
1	remán deci cu 31 martiu 1878 participanti cu un credit preste tot de 43492.11
757	Fondul de garantiá al reuniunilor de credit constá din suma de 19153.50

II. Depuneri spre fructificare.

La 31 decembre a. tr. erau de 431093.90	
466	puneri in suma de 87893.23
76	in decursul patrariului au mai urmat depuneri in suma de 518987.13
542	astmod starea acestui ram in acest patrariu I a fost de depuneri in suma totalá de 73169.83
47	din cari in decursul trimestrului se redicará depuneri in suma de 445817.30
495	remánend cu finea lui martiu o stare de depuneri in suma de

III. Operatiuni de escompt.

Starea portfoiului de schimburi cu 31 decembre a. tr. era de bucafi schimburi in valóre de 617029.30	
2091	in decursul patrariului I se mai escomptará schimburi in suma de 410061.97
1262	prin urmare starea totalá a portfoiului in patr. I fu de bucafi schimburi in valóre de 1027091.27
3353	in decursul patrariului se rescumperará si reescomptará bucafi schimburi in suma de 399761.31
1146	astmod resultá cu 31 martiu starea de bucafi schimburi in suma de 627,329.96
2207	

IV. Imprumuturi de lombard.

constau cu 31 martiu 1878 din 885.—

V. Credite ipotecari.

Starea imprumuturilor ipotecari cu finea anului 1877 era de obligatiuni in suma de 35746.99	
96	in decursul patrariului I se replatira imprumuturi si rate in suma de 1826.28
2	remánend cu 31 martiu 1878 o stare de obligatiuni in suma de 33920.71
94	

VI. Credite ficse.

Starea creditelor fixe cu 31 decembre a. tr. era de imprumuturi in suma de fl. 2400.—	
7	In decursul patrariului I se acordá dará imprumuturi in suma de 12750.—
42	remanend cu 31 martiu 1878 o stare de imprumuturi in suma de 15150.—
49	

Reviementul cassei

in cele 3 luni fu preste tot de 1050827.3

Statul general cu 31 martiu 1878

I.	in numerariu	fl.	17812.6
II.	„ oblegatiuni de participanti	„	43492.1
III.	„ portfoiul de schimburi	„	627329.9
IV.	„ lombard	„	885.—
V.	„ oblegatiuni ipotecari	„	33920.7
VI.	„ si cambi de credite ficse	„	15150.—
VII.	in chartii de valóre	„	15332.2
VIII.	„ monetá	„	1185.4
IX.	„ realitati	„	21550.—
	Suma	fl.	776658.1

Sibiu, 31 martiu 1878.

Directiunea institutului.

Rogamu pe acei domni abonati noi, cari reclama Nrii pe Aprile, cá se binevoiesca a reflecta cá „Observatoriulu“ ese dupa calindariulu I uli a nu printr'urmare prenumeratiunea ddloru e inregistrata numai dela 1/13 Aprile cu Nr. 27 alu diariulu.

Dela 1 Ianuariu mai sunt câteva esemplarie

Redactiunea.

Preturile cerealieloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la 16 Aprile in Sibiu:

Grán, dupa cualitati	1	hectolitru	fl.	9.10	10.10
Grán, amestecat	1	„	„	7.90	8.70
Secara	1	„	„	6.60	7.—
Papsioiu	1	„	„	6.40	6.80
Ordii	1	„	„	7.—	—
Ovesu	1	„	„	3.00	3.40
Cartofi	1	„	„	2.50	3.—
Mazare	1	„	„	9.—	9.50
Linte	1	„	„	12.—	13.—
Fasole	1	„	„	8.—	8.50
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	„	35.—	—
Untura (unsóre topita)	50	„	„	30.00	—
Carne de vita	1	„	„	30.38	—
Oua 10 de				—	20

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vienna, 16 Aprile.

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.73	cr.
Moneta de 20 franci	„	9.74	„
Imperialu rusescu	„	9.75	„
Moneta germana de 20 marce	„	12.45	„
Sovereigns englesi	„	11.95	„
Lira turcesca	„	11.24	„
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	106.30	„

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

13 Aprile n.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	91.—	b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	90.25	„
Obligatiune de imprumutu domniale din 1871 cu 8%	„	87.50	„
Creditu fonciaru (hipot.) rurale cu 7%	„	81.—	a
Creditu fonciaru urbanu (alu capitalei cu 7%	„	73.—	„
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	83.—	„
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„	152.—	„
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	23.40	„
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	71.90	„
Dacia, Compania de ascur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„	150.—	„
Romani'a. Compania de ascur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„	50.—	„

Anuntiu scolasticu.

Reuniunea invetiatorésca romana din protopopiatulu Let'a Mare si-va tiené a sics'a adunare generala in comun'a Virtisii (Vértes) in joi'a prima dupa Pasci (la 2 Maiu st. n. a. c.), — la care adunare generala avemu onóre a invitá pre toti Dnii preoti si invetiatori ai Diecesei Oradei mari. Salutare.

Let'a Mare la 12 Aprile 1878.

Ioanu Muresianu, Nicolau Vulcanu, notariu. preside.

Morburi de pieptu si plumani

de ori-ce natura ce suréza siguru prin Allopulu de plante Schneeberg a I. Wilhelm pregatitu dupa prescrierea mediculu, si se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen. Suculu acest'a s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu si pieptu, gripa, ragusiela, tusa si troгна. Multi cumperatori marturisescu, ca numai suculu acestui-a au a-si multimi somnulu placutu. Escellentu este suculu acest'a, cá preservativa pe tempu negurosu si aspru. In urm'a gustulu fórte placutu copiiloru este folositoriu, celui-ce suferé de plumani inse, o trebuintia; cantaretieloru si oratoriloru contra voci inchise séu ragusite, unu midilocu necesariu. Multine de atestate confirma cele de susu: Cea mai clara dovéda despre effectulu extraordinariu alu acestui sucu este, ca cons. de curte de d. prof. Pappolzer, rectorulu magn. la universitatea c. r. din Vien'a, ilu folosese cu celu mai bunu succesu in spitálu, precumu si la persóne private. Asemene s'a aflu recomandabilu si s'a prescriu adese suculu acesta de multi alti medici indigeni si din straiatate. Pentru dovedirea celor afirmate reproducemu urmatórele scrisori recunoscutóre:

Testimoniu.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani in tusa magarésca in asia mesura, in cătu me tocam cá nu cumu-va se se innee; intru ace'a a slabitu cu totulu si a fostu atádu de debilu, in cătu abia stá pre pitióre. Atunci mi-s'a recomandat allopulu de plante de Schneeberg, si multiamita acestui midilocu minunatu, indata dupa intrebuintiarea primei sticle a mai incetat tusa, dupa a dou'a sticle cautá bene afora copilulu, a venit la potere si de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu in câteva dile, prein midiloculu acest'a, de o tusa mare si ragusiela. Deci cu multiamita sincera estradau acestu testimoniu, pentru curarea rapede si miraculósá a copiiloru mei si doresc cá acestu midilocu se devina cunoscutu si folositu in tóte partile prein omenimea suferinda. Flatz, 6. Martiu 1855. Anton Just. Laurentiu Scheibenreif, primariu. Onorate Domnule! Te rogu a-mi mai tramite cătu mai in graba inea 4 sticle dein renumitulu D-tale Allopu de planta, dupa folosirea aloru 2 sticle aflu cá doreru de pieptu si gutu, pre cumu si respiratiunea scurta se micisoréza pre di ce merge, pentru acé'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, in sperarea de a capatá dein celu mai próspetu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu tóta stim'a se subséma Heinrich Bock, chirurgu. Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Allopulu de plante Schneeberg este unu medicamentu fórte usiuratoriu pentru doreri de pieptu, asthma, hectica, tusa, cataru, si este de recomandat in casuri de astfeliu de bóle. Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar in Graz.

Onor. Dle! Folosindu in desiertu diferite midilóce pentru doreru de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de allopulu de plante Schneeberg anuciatu de d-ta, care se póte recomandá pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, dupa intrebuintiarea celui d'antaiu exemplariu amu sentitu usiorare, si dupa-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acésta medicina minunata, sanetatea mi se restaurá pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din tóta ánim'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu. Graz, 3. Febr. 1857. W. J. Pock.

Domnulu meu!

Dupa ce priu intrebuintiarea allopulu d-tale am scapatu cu totulu de tusea 'mea si de ragusiela' impreunata cu aceea, de care suferisem septemani si totu odata in urmarea binefacutelor rezultate ale acestui allopu minunatu de plante mi-am recastigatu si vocea de mai nainte, me sentiu fórte obligatu a Ti multiami din tóta ánim'a pentru acésta inventiune salutaru, cum si a recomanda acésta medicina probata, dupa a mea convictiune, la toti cáti suferu de pieptu si mai ver-tosu cantaretiloru. Cu perfecta stima Peisching, 25 Juniu 1857. Joanu Bauer. docente.

Informatiunea despre folosire se alatura la fia-care sticle. Pretulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se computa cu 20 cr.

Deposituulu principale la Franciscu Wilhelm apotecariu in Neunkirchen.

Allopulu de plante genuinu se mai aflu in Sabiu: Friedrich Thalmayer, comerciante. Aradu: F. Tones & Comp. Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu. Alba-Julia, Juliu Fröhlich, apotecariu. Clusiu: Ed. Valentini, apotecariu. Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu. Sighisior'a: J. B. Teutsch, comerciante.